

MASTERPLAN IJSSELMEER

Ruimte voor vissen, vogels en mensen

Het masterplan IJsselmeer moet de bedroevende visstand nu eindelijk eens uit het slop gaan trekken. (foto: Raymond Hakkert)

Met de visstand in het IJsselmeer is het vanwege de structurele overbevissing bedroevend slecht gesteld. Daardoor is de beroepsvisserij er noodlijdend en laat de sportvisser het wel uit zijn hoofd om hier nog te gaan vissen. Om een ommekeer te realiseren naar een gezond ecosysteem, wordt er in opdracht van de provincies Friesland, Flevoland en Noord-Holland onder leiding van Marjan van Kampen momenteel hard gewerkt aan een masterplan voor een natuurlijk en duurzaam IJsselmeer. In deze Spraakwater licht zij de komst van het masterplan toe.

TEKST EN FOTOGRAFIE REDACTIE

Het bezwaar dat Sportvisserij Nederland vorig voorjaar aantekende tegen de door de provincie Friesland verleende vergunning voor de staand wantvisserij – en dat van de Vogelbescherming tegen de spieringvisserij – op het IJsselmeer, vormde de opmaat voor de entree van Van Kampen. “De betrokken provincies wilden tot een oplossing komen. Vervolgens werd ik gebeld met de vraag of ik als bemiddelaar aan de slag wilde in deze zaak.” Als oud-burgemeester van Wieringen was Van Kampen, thans waarnemend burgemeester in de gemeente Teylingen, al enigszins op de hoogte van de regelgeving inzake de beroepsvisserij. En via het dossier van de mechanische pierenwinning op de Wad-

denzee is ze ook bekend met de sportvisserij. “Eigenlijk ben ik dus van het zoute naar het zoete water overgegaan”, zegt Van Kampen lachend.

IMPASSE

Dat er behoefte was aan interventie, is zonneklaar. “De provincies worstelden van vergunningverlening naar vergunningverlening, de reeks juridische procedures was haast eindeloos en de visstand-beheercommissie IJsselmeer kende ook te weinig voortgang; er was kortom sprake van een impasse”, schetst Van Kampen de situatie. En ondertussen gaat de visstand al jarenlang alleen maar verder achteruit. Momenteel bestaat die voornamelijk uit 1-jarige visjes en zijn de pos en de baars

dominante vissoorten. “Het probleem is dat het ministerie van Economische Zaken zegt dat er wel kan worden gevestigd, maar dat de provincies Friesland, Flevoland en Noord-Holland na aangespannen rechtszaken door onder meer de Vogelbescherming en Sportvisserij Nederland vaak tot tegengestelde conclusies komen. De vogels zijn wél beschermd, maar de vis is in feite ‘vogelvrij’. Het is juridisch een heel complex vraagstuk, wat voor alle betrokken partijen veel onduidelijkheid oplevert over wat nu wel en niet kan en mag.”

REDUCTIE

Het eerste wat Van Kampen daarom deed was met alle betrokken partijen gaan praten. “Eerst met medewerkers voor het inhoudelijke gedeelte, daarna met bestuurders om de verschillende wensen en belangen te inventariseren. Daarbij kwam ik er gaandeweg achter dat het met de vermeende animositeit tussen de beroeps- en sportvisserij wel meevalt. De verschillen zijn heus niet zo groot als vaak wordt gedacht.” Ook trof ze bij beide partijen een positieve houding aan. “De PO IJsselmeer stelt zich coöperatief op. Er is weinig brood meer te verdienen op het

IJsselmeer, en zij zien ook de noodzaak in van een reductie van de beroepsvisserij. Sportvisserij Nederland wil concreet resultaat. Een betere visstand en goede sportvisserij. Zij laat door haar proactieve houding zien dat ze openstaat voor een nieuwe visie op het IJsselmeer. Bijvoorbeeld door na te denken over het

GELD VERZAMELEN

Van Kampen heeft de problematiek rond de visserijactiviteiten op het IJsselmeer ook onder de aandacht gebracht van de politiek. Ze schreef een brief naar de Tweede Kamer en mocht daarop tijdens een hoorzitting voor Tweede Kamerleden uit de doeken doen hoe dit dossier in elkaar steekt en wat volgens haar de route naar een oplossing is. Staatssecretaris Sharon Dijksma heeft in juni al schriftelijk toegezegd de aanpak te steunen en één miljoen euro beschikbaar te willen stellen mits andere partijen ook bijdragen. Sportvisserij Nederland is hiertoe bereid, nu is het ook aan de andere partijen (waaronder de provincies Friesland, Flevoland en Noord-Holland) om boter bij de vis te doen teneinde de benodigde paar miljoen voor herstel van de natuur ofwel de visstand bijeen te verzamelen.

slimmer organiseren van het systeem van visrechten. Dat is nu slecht geregeld; en dat voor een van de grootste binnenwateren in Noordwest-Europa.”

SANERING

Om tot een duurzaam IJsselmeer te komen, wordt er momenteel gewerkt aan een masterplan dat de ommekeer naar een gezond ecosysteem moet inluiden. “Alle betrokken partijen leveren daarbij in vier werkgroepen (waarin zaken als onder meer natuurwaarden, visrechten en visserijgebruik aan de orde komen) hun input, zodat we een zo compleet mogelijk plaatje krijgen. Door kennis te delen en elkaar te informeren ontstaat er ook meer begrip. Dat is wel zo prettig als je er samen moet zien uit te komen.” Van Kampen hint daarmee op het signaal uit politiek Den Haag dat er vanuit die hoek weinig verwacht mag worden, zeker op financieel gebied. “In deze tijden heeft de overheid geen grote pot met geld beschikbaar, dus van het volledig uitkopen van alle bedrijven is geen sprake. We zullen dus creatief te werk moeten gaan om het financiële plaatje sluitend te maken.” Hierdoor is er vanuit de beroepsvisserij meer animo voor het masterplan, want daar zit volgens Van Kampen niemand op een ‘koude sanering’ – niks doen en het langzaam doodbloeden van de sector – te wachten. “Dan ben je zo weer 20 jaar verder.”

2020 ALS RICHTLIJN

Desalniettemin zal er door een zure appel heen moeten worden gebeten, want alle onderzoeken en rapporten wijzen erop dat een forse vermindering van de visserijdruk noodzakelijk is. Van Kampen: “Daar zijn de beroepsvisserij zich ook van bewust. Ik zie ruimte voor hooguit een tiental bedrijven (van de huidige 70, red.) die zich volledig op een gequoteerde visserij richten. Zouden beroepsvisserij kiezen voor een gemengde bedrijfsvoering – met bijvoorbeeld monitoring, educatie of een toeristisch-recreatieve component – dan zouden dit er wellicht iets meer kunnen zijn. Het doel is helder, maar het traject erheen nog niet precies duidelijk.” Er zullen vanaf het moment dat het masterplan in januari 2014 klaar is wel direct spijkers met koppen moeten worden geslagen: de visserij op het IJsselmeer moet in 2020 duurzaam zijn en

er moet weer een fatsoenlijk visje te vanggen zijn voor de sportvisser. “We hebben dus zes jaar de tijd. Het verminderen van de visserijdruk is niet iets dat in één jaar voltooid is, maar we moeten wel direct aan de slag met maatregelen die zichtbaar effect sorteren. Anders is zo’n masterplan ook niet realistisch en een kwestie van verloren tijd en energie.”

UITVOERINGSAGENDA

Aangezien het volgens Van Kampen ‘duidelijk is waar we heen moeten’, zal het masterplan geen dik boekwerk worden. “Mijn streven is om een plan neer te leggen waarin helder staat omschreven wat de doelstelling is, op welke manier we die met zijn allen gaan bereiken en wie daarbij welke verantwoordelijkheid neemt en wat betaalt. Het masterplan zal daarom ook een strakke uitvoeringsagenda omvatten. Het is tijd om in actie te komen, want de druk is nog nooit zo hoog geweest. Daarbij hebben we een verplichting ten aanzien van het gebied, de natuur, de lopende herstelprojecten, de sportvisserij en de beroepsvisserij om de situatie positief om te draaien. Ik kan helaas geen harde garanties geven voor spoedig herstel van de visstand en de vogels die hier afhankelijk van zijn, maar met de financiën én de goede wil van alle partijen moet het masterplan de natuurwaarden en uiteindelijk ook het sportvisserijtoerisme in de regio – het water heeft een grote potentie voor een bovenregionale sportvisserij – wel een hele flinke boost gaan geven. Daar heb ik alle vertrouwen in. De wil is er.”

Marjan van Kampen: “Ook de beroepsvisserij ziet in dat de visserijdruk sterk omlaag moet.”